

Forskrift om opplæring og sertifisering av loser

Dato	FOR-2018-12-20-2218
Departement	Nærings- og fiskeridepartementet
Ikrafttredelse	01.01.2019
Sist endret	FOR-2020-03-25-483 fra 31.12.2020
Endrer	FOR-1981-10-09-1 , FOR-1993-06-08-553
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2019-06-21-70-§23 , LOV-2019-06-21-70-§53 , FOR-2016-05-26-559
Kunngjort	02.01.2019 kl. 15.10
Rettet	22.03.2021 (endring tilbakeført)
Korttittel	Forskrift om opplæring og sertifisering av loser

Hjemmel: Fastsett av Kystverkets hovedkontor 20. desember 2018 med hjemmel i [lov 15. august 2014 nr. 61](#) om losordningen § 12 jf. [delegeringsvedtak 26. mai 2016 nr. 559](#).

Tilføyd hjemmel: [Lov 21. juni 2019 nr. 70](#) om havner og farvann (havne- og farvannsloven) [§ 23](#) sjette ledd og [§ 53](#) første ledd.

Endret ved forskrifter [25 mars 2020 nr. 483](#), [25 mars 2020 nr. 483](#) (i kraft 31 des 2020).

Rettelser: 22.03.2021 (endring tilbakeført).

§ 1. Kvalifikasjonskrav for losaspiranter

- (1) Den som oppfyller følgende kvalifikasjonskrav kan tas opp som losaspirant
- sertifikat som gir rett til å være overstyrmann på skip uavhengig av bruttotonnasje og fartsområde,
 - bestått eksamen som kreves for å få rett til å være skipsfører på skip uavhengig av bruttotonnasje og fartsområde,
 - minst 3 års fartstid, inkludert fartstid i løpet av de siste fem årene, som ansvarshavende vaktoffiser på bro eller overstyrmann på et sjøgående fartøy med en lengde på 50 meter eller

mer, eller tilsvarende sjømilitær fartstid i tilsvarende stillinger på sammenlignbart fartøy. Kystverket kan dispensere fra kravet til fartstid når tjenstlige hensyn tilsier det, og d. norsk muntlig og skriftlig, og engelsk språk tilstrekkelig for problemfri kommunikasjon.

(2) Med fartstid menes det samme som i den til enhver tid gjeldende forskrift om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk.

§ 2. Opptak av losaspiranter

(1) Kystverket avgjør opptak av losaspiranter.

(2) Kystverket kan frata en losaspirant plassen hvis det viser seg at aspiranten mangler anlegg for yrket, ikke har tilstrekkelig progresjon i opplæringen eller ikke tilfredsstiller kravene til orden, edruelighet og pålitelighet.

(3) For øvrig gjelder statsansatteloven.

(4) For avgjørelser etter første og annet ledd gjelder reglene i forvaltningsloven.

§ 3. Opplæring av losaspiranter og av loser ved utvidelse av lossertifikat

(1) Opplæringen består av en teoretisk og en praktisk del. Opplæringen foregår etter en opplæringsplan godkjent av Kystverket.

(2) Den praktiske opplæringen foregår på et egnet fartøy under veiledning av los inntil kandidaten kan dokumentere tilfredsstillende kjennskap til de aktuelle farvann og steder. Unntaksvis kan inntil en tredel av den praktiske opplæringen gjøres på simulator når dette er beskrevet i opplæringsplanen.

(3) Opplæring av losaspiranter avsluttes med en muntlig og en praktisk evaluering hvor aspiranten må vise god nok kjennskap til de aktuelle farvann og steder til å kunne fremstille seg for loseksamen. Evalueringen skal forestås av to loser med god erfaring fra de aktuelle sertifikatområdene og som har deltatt i opplæringen av losaspiranten. Losaspirant som etter evalueringen ikke får fremstille seg for loseksamen kan kreve at Kystverket oppnevner en annen los og en farvannskjent kaptein som skal forestå en ny evaluering.

(4) Det skal foreligge en loslekse og kaibok for alle sertifikatområdene. Disse skal være tilgjengelige for kandidaten under opplæringen.

§ 4. Opplæringsansvarlig

Det skal oppnevnes en opplæringsansvarlig for hver losaspirant. Opplæringsansvarlig skal ha minimum 3 års erfaring som statslos med lossertifikat uten begrensninger og skal ha bestått kurs for opplæringsansvarlige i regi av Kystverket.

§ 5. Fremstilling for loseksamen

Loseksamen holdes en gang i året eller ved behov. Kystverket gir nærmere regler om ordningen. Adgang til å fremstille seg til loseksamen har losaspirant, og los når det gjelder utvidelse av lossertifikat, som har gjennomgått opplæring i henhold til § 3.

§ 6. Eksamenskommisjon

(1) Eksamen ledes av en eksamenskommisjon med en representant fra Kystverket som formann, en ekstern farvannskjent skipsfører og to erfarne loser, hvorav minst en har sertifikat for det aktuelle området. Kravet til sertifikat for det aktuelle området kan fravikes for områder hvor ingen loser har lossertifikat.

(2) Eksaminasjonen utføres av et av kommisjonens medlemmer etter nærmere bestemmelser av kommisjonens formann.

§ 7. Loseksamen

(1) Losaspiranten eller losen skal eksamineres inngående og godtgjøre at han eller hun har den nødvendige kjennskap til de farvann og steder lossertifikatet skal omfatte og skal herunder kunne redegjøre for

- a. alle méd, stevninger og friseilingsmerker for grunner, kursendringer mv., havner, ankerplasser, brohøyder, dybder, strømforholdene og vindens innflytelse på disse, farvannets oppmerking, fyrbelysning, samt kaier og dybdene ved disse.
- b. alt som eksamenskommisjonen anser som nødvendig for forsvarlig utførelse av en losing til og fra de forskjellige anløpssteder i sertifikatområdet, så vel ved dag- som nattseilas og under varierende værforhold.
- c. fartøybehandling under manøvrering til og fra kai og ved ankring mv.
- d. havnereglementer i vedkommende farvann, særlig påbud om redusert fart, forbud mot ankring o.l. samt relevante bestemmelser i sjøtrafikkforskriften.
- e. de plikter og det ansvar som påhviler en los i medhold av lov om losordningen, annet relevant lov- og forskriftsverk og tjenesteinstrukser.

(2) Losaspiranten skal gjennomføre en praktisk prøve som del av loseksamen ved første gangs utstedelse av lossertifikat. Kystverket kan kreve at los skal avlegge en praktisk prøve ved utvidelse av lossertifikat.

§ 8. Eksamensattest

(1) Etter endt eksaminasjon avgjør eksamenskommisjonen om losen eller losaspiranten har bestått eksamen og utsteder i tilfelle eksamensattest. Ved stemmelikhet tas avgjørelsen av kommisjonens formann.

(2) En los eller losaspirant som ikke består eksamen, skal av kommisjonen straks gis muntlig underretning med begrunnelse om hvorfor han ikke har bestått. Losen eller losaspiranten kan umiddelbart be om en ny vurdering og at denne begrunnes skriftlig. Eksamenskommisjonens skriftlige begrunnelse er endelig.

(3) Los eller losaspirant som to ganger har fremstilt seg til loseksamen uten å ha bestått denne, kan ikke fremstille seg til eksamen på ny for de samme områdene med mindre han eller hun har fått adgang til det av Kystverket.

§ 9. Lossertifikat

- (1) På grunnlag av eksamensattesten utsteder Kystverket lossertifikat, påført de områder som lossertifikatet dekker.
- (2) Kystverket fastsetter sertifikatets form.
- (3) Innehaver av lossertifikat benevnes los, men har ikke rett til å drive yrke som los med mindre han eller hun er ansatt som los i lostjenesten.

§ 10. Lossertifikatets gyldighet

- (1) For å opprettholde gyldigheten av lossertifikatet må losen periodisk legge frem gyldig helseerklæring utstedt i henhold til forskrift om helseundersøkelse av loser og losaspiranter.
- (2) Losen må opprettholde sin farvannskjennskap og plikter å holde seg underrettet om alle offentlige kunngjøringer om oppmerking og fyrbelysning, utlegging av sjøkabler mv. innenfor sitt sertifikatområde og forøvrig holde seg oppdatert om lover og regler som angår tjenesten som los. Kystverket skal minst hvert femte år evaluere og dokumentere at dette kravet er overholdt.
- (3) For å opprettholde lossertifikatets gyldighet skal Kystverket dokumentere at losen i tjeneste har minimum 2 seilaser i farledene i sertifikatområdet på egnet fartøy i løpet av en periode på 2 år. Unntaksvis kan seilasene gjennomføres i simulator.
- (4) Lossertifikatet eller deler av det skal settes midlertidig ut av kraft i inntil 3 år dersom kravet i tredje ledd ikke er overholdt. Sertifikatet skal reaktiveres dersom kravet i tredje ledd innfris. Har lossertifikatet eller deler av lossertifikatet vært ute av kraft i mer enn 3 år sammenhengende kan områdene strykes fra lossertifikatet i henhold til § 11 annet ledd.

0 Endret ved forskrifter 25 mars 2020 nr. 483, 25 mars 2020 nr. 483 (i kraft 31 des 2020).

§ 11. Kontroll

- (1) Kystverket skal føre kontroll med at losene fyller de krav som er fastsatt i denne forskriften. Kontroll settes i verk når Kystverket finner grunn til det.
- (2) Finner Kystverket at en los ikke oppfyller de fastsatte krav, kan sertifikatet settes helt eller delvis ut av kraft eller inndras midlertidig. Finner Kystverket at losens manglende oppfyllelse av de fastsatte krav er varig, kan hele eller deler av sertifikatet inndras endelig. Kystverket avgjør så raskt som mulig om sertifikatet skal inndras endelig.
- (3) For avgjørelser etter annet ledd gjelder reglene i forvaltningsloven.

§ 12. Ikrafttredelse og overgangsordninger

- (1) Disse bestemmelser trer i kraft 1. januar 2019. Fra samme tid oppheves forskrift 9. oktober 1981 nr. 1 om lossertifikat og losutdanning fastsatt ved kongelig resolusjon og forskrift 8. juni 1993 nr. 553 om kvalifikasjonskrav for losaspiranter.

(2) Som en overgangsordning skal § 3 første ledd og § 4 ikke gjelde for opplæring av losaspiranter som er tatt opp før 1. januar 2019.